

BILBOKO EDERGARRIAK I.

MUNETXEK EUSKERATUA – Bil. 2012/02/10 – Udaletxeko erakusketatik artuta

ARDO EDALONTZIA.

Txikiteroen beira gogorrezko ardo-edalontzia. Esan oi da basu lodikote orreik alantxe egiten zirala txikiteroek, edaterakoan, eskuek tinko eutsi egiezan.

ITURRI GORRI GAS-EDARIA.

Edabe ozgarria, gasduna ta alkohol bakoa. Zer esan andikoa Bilbao ta Bizkaiko istorian. Koronadun tapoia lenengoz ipinten asi zana.

BIZKAIKO ESNEZALEEN ALKARTEA, BEYENA.

1953tik 1954ra bitartean Bizkaiko Esnezaleen Alkartea sortu zan Kastrejanako aldatz goran. Urte askotan makiña bat bilbotarrek edan eben Beyena esnea. Bimillagarren urtean desagertu zan.

GARAGARDOAK.

1913an. agertu zan Jeronimo Montoriok eta Leandro Garaygordobilek sortu eben lanbidea. Iturrrigorriko urek aprobetxatuz egiten ebezan garagardoak, izoztuak ta gasdun edariak Cervezas La Vizcaina deiturreagaz.

BILBAOKO URA.

Berogarri dan urotz bakarra. Bilbotar talde batek Donostiko Jatetxe batean Bilboko ura eskatu ei eban esanez Bilbon txanpana ura legez edaten zala.

AATE PIZTITEGIA.

Andre Kasilda Iturrizaren Parkean dago. 1920-1922 urteetan eratu eban Rikardo Bastida Arkitektoak, Elgero errekaaren urak lurgañeratuta putzu sonatua egíñez.

BARKILLU SALTZAILLE BONI.

Aurreko gizaldi erdinguruan, Eliptika plazan gizon-zeko bat agertu zan barkilloak saltzen. Boni eban izen eta laster egin zan guztietzat ezaguna. Barkilloak. Barkilloak emen!!! Eskuz egindako azukre, urun eta olio-z osotutako goxoki fin-fiñak. Txirrinkada bakoitzeko 10 zentimo (txakur andi bat).

IRUGURPILLAREN JOLAS~LEKU.

Ezta bilbotarrik Parkeko trizikloetan ibilli eztanik. Kiosko orlegian artu eta joanetorri arineketan ekin, neketu arte.

PUPPY. LORAZKO TXAKURRA

Pupy txakurtxua, Jeff Koos ameritar arkitektoak sortua, alako batean Bilbora etorri ta bertan geratu zan. Urtean birritan aldatuten dau jantzia, 38.000 kolorezko landaratxuen bitartez.

BILBAOKO KATAMOTZA.

Irudi au Lucas Lukarinik taiutu eban Pedro Izpizua arkitektoaren agindupean. Etxe baten ganean dago ipiñita makiñek erabilten daberen udal erangikorraren zabalkundea egiteko.

KALEETAKO BURNI XAFLAK.

Kaleen izenak ipinteko plakak aspaldikoak dira. Erdi aiztuta egon badira be, 1980tik aurrera barritzuten asi dira.

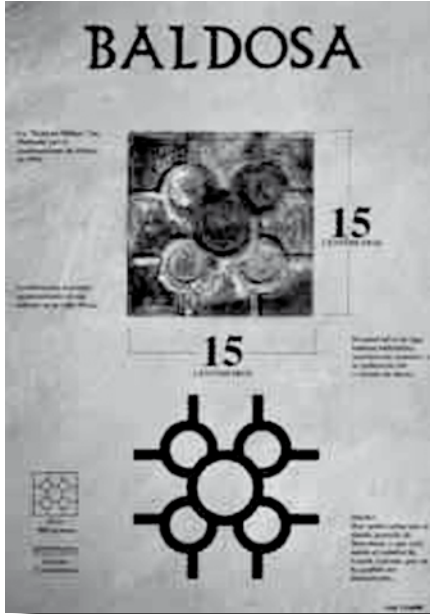
KARAKOLAREN KARGARRIA.

Zikonia itxurako garabia da 1958an taiututakoa. Etxeak, aurrerakiak eta blokeak mugituteko lenen goz erabili zana. Gaur egunez Museo Maritimoan dago erakusgarri gisan.

ARTZABALAK.

Bilboko Baldosak 1942an Bilboko Udaletxeak marrazkitu ebazan. Osagaia lez burni txirlorak, morterozko zementoagaz gogortuta erabilten zan.

SAN BLAS´EKO ARIAK.

Otsaillaren 3an ospatuten da San Blase jai eguna. Eta San Blas en lokarriak eskuratzeko oitura zabala dago, samako miñak edo gaitzak arintzeko santuaren mirari baten oroimenez. Legezko oitura da bederatzai egunez saman eroatea mesedea lortzeko asmotan.

LOPEZ DE HARO´TAR DIEGO JAUNA.

Bilboko alkate ordezkoko zan Gorostizak asmatu eban irudia da Diego Lopez Jaunaren 1937ko omenaldirako. Izen orren Plazan dago kokatuta.

POLO´KO GOZO ´A.

Salustiano Oribe jaunak sortu eban 1870 Askao kaleko 7an Licor de Polo deiturikoa, ta aginetarako garbigai Licor de Polo Oribe izenagaz.

TXINBO SABOIA.

Victor Tapia izan zan 1863an Jabon Txinbo sortu ebana Deustuko Ribieran. Geroxeago Zorrotzara aldatu zan 1988 arte. Txinbo jaboiairen osagarria abere koipea zan batez be.

GOROSTIAGAREN TXAPEL DENDA.

Frutuoso Gorostiagak zabaldu eban 1857an Bidebarrietako sombernu saltokia. Urte batzuk geroago Victor kalera aldatu zan eta Pirla familikoak egin ziran bere jabe. Txapela dogu gure nortasunaren ezaugarri andi bat. Bilbon erabilten dana baltza da, aurreko egala zorrotza daukana.

IRUDITUTAKO PAPERAK.

Plaza Barrira ariñeketan.Kromopilla eskuetan baten falta ete dodan ikusi ta barrienak diranak jakin gurea. Talde txikietan bata besteagaz kromoak trukatuuten..Bat, bi, iru, lau eskuratu ta au poza!

DON ZELESEN IPUINAK.

Luis del Olmok sortutakoa da 1915.10.19an Santutxun. Gazeta del Norten argitaratu eban lenengo orrimutur idatzia. Arrezkeroz gizontxu barragarri onen 22.000 irudi marrazkitu ditu, beti be berbabako, surpeko beteaz ta geienbaten ezkeraldera begira.

ALEJANDRO.

Alejando Cepeda, ez izenez El Niño de la Prensa ezagutua, Egunkari eta Loteri saltzallea zan. Arratsaldero El Hierro eguneroko moltzoa Obispo Oruetako lan gelan besapean artu ta kalez kale gogor oiukatzen oi eban. Zezenzale sutsu ta Atleti zale amorratua be bai.

ARRESEREN BOIL EDO GRISOLAK.

Alfonso Arresek 1852an janari denda bat zabaldu eban Bilbo-ko Alde Zarrean. Bere andreak egindako gozoki bereziek sekulako arrakasta lortu eben. Ain aundia ze denporagarrenan Bombontegi saltoki biurtu zan.

MAIRU'EN JAN~BEREZIAK.

Iturribide kaleko 3an. Melilla ta Fez edaritegian Hamedek egiten ditu morotar pintxorik bikañenak. Pikante edo pikante barik oso onak beti. Gau bezperan pimento ta komino-gaz beratuta ta ikatzagaz erreta eskeintzen ebazan. Gaur egun Kafe Iruñan aurkitzen da.

MAKAILLAU~ DENDA.

Artekaleko 22an. arkitzen da 193 -04-16 ezkeroz, Gregorio Martinek daukan janari denda da guztiontzat ezaguna dan Gregorio Martinen "Bakalada". Or ikusi leike irgarki au: egu-nero beratutako makallaoa.

Amona Joxepa Anttoni

Ipuin Sariketako 4. Saria

TRENEZ NOA TA ...

*Txirritak ba du bere gaietan,
"Norteko Ferrokarilla",
aren bertsoetan nire gogoak
aurkitzen du kamamilla.
Trenez noa ta bitarte ontan
Barnean oska ezkillak:
"Gorai batean euskal argia,
ez zen gaur bezain zurbilla".*

LEEN ARTAN SARTUZ...

*utziak ditut
aurreko irurogei urte,
irudipenez ordun noa ta
geltokia det Otzaurte.
Donostiatik Otzaurteraino
bidea dela bitarte,
errietatik igotakoak
euskara ona dakarte.*

I. TRENEZ NOA TA...

LEEN ARTAN SARTUZ...

Trenean noalarik aurreko irurogei urte aietan nire pentsamendua, bertsoetan diodan bezala. Eta ordungo gure familiaren oroitzapena. Gaurkoak amona Joxepa Anttoni dakarkit gogora: Eta 1940 urte inguruko gertakizunak. Ondoren dijoaztenak, trenaren otsarekin batera:

Joxepa Anttoni, gure amona, 1875 urte aldera jaio zen, Gipuzkoako Aian. Bertan ezkondu eta bizitu zen, baserrian, urte mordoxka batean. Senarra Patxi, izan zuen, gure aitona. Zazpi seme alaba izan zituzten. Zaarrenetik asita: Joxemari (nire aitajana). Anttonio, Luxio (nire aita). Eustaki. Inazio eta Manuel. Zazpiagarrena, Joxepa, jaio berrikan il egin zen. Gorai artan baserriak ez zuen etekin aundirik ematen. Ozta ozta bizi, otorduak betetzeko aia besterik ez zuen ematen. Eta famili osoak jaioterririk gertu dagoen